

SM49

Drie essentiële tips voor wereldredders

Ik zie de laatste tijd allerlei ideeën, hypotheses en theorieën voorbij komen om de wereld te redden. Ze zijn allemaal bedoeld om ecologie vóór economie te laten gaan. Het is allemaal heel goed bedoeld en met de theorie zit het wel snor. Maar kapitalisme en communisme, democratie en autocratie, neoliberalisme, consumentisme, de vrije markt, de groei-economie — ze zijn allemaal ooit door mensen bedacht. Ze hebben echter ook één ding gemeen: ze dienen de belangen van individuen, niet van de samenleving.

Deze belangen komen voort uit twee essentiële menselijke kenmerken: internationale samenwerking aan de ene kant en eenkennigheid, kortzichtigheid en zelfzuchtigheid aan de andere kant. Het is de aard van het beestje. Aan elk menselijk systeem ontlene slechts enkele individuen hun macht en kracht, invloed en controle, kapitaal en vermogen. Hun enige belang is het handhaven van die status quo.

Om het heel cynisch en sarcastisch te stellen: ieder alternatief systeem dat we bedenken zal de volgende vragen moeten beantwoorden:

- 1. Zijn er miljarden mee te verdienen?*
- 2. Is het statusverhogend?*
- 3. Kunnen er mensen mee worden onderdrukt?*

Als we willen weten wat de ware aard van een mens is, hoeven we hem alleen maar een heleboel geld en macht te geven. De fundamenteel onzelfzuchtige mens moet nog geboren worden. Dat is niet een cynisch of nihilistisch standpunt. Het is evolutie en natuurlijke selectie.

Wat zie ik dan als oplossing?

Er is niets mis met de ‘miljoenen’ idealistische ideeën die de afgelopen halve eeuw zijn aan de menselijke geest zijn ontsproten. Op papier is het waardevol en hoopvol. Maar geen enkele daarvan heeft óóit de groei-economische machinerieën of de uitstoot van broeikasgassen gestopt. Geen enkele. Dus moeten aan al die theoretische concepten, aan al die fantastische groene ideeën om het bestaande suprasysteem te vervangen, drie essentiële aspecten worden toegevoegd, hier gesteld als drie vragen:

- 1 — Operationeel: is het schaalbaar?*

M.a.w.: kan het worden toegepast op alle acht miljard individuen op deze planeet, verdeeld over tweehonderd landen?

2 – Tactisch: mitigeert het de risico's van de aard van het beestje?

M.a.w.: stimuleert het mondiaal altruïsme, belangeloosheid en verdraagzaamheid?

3 – Strategisch: overstijgt het de aard van het beestje?

M.a.w.: draagt het nieuwe systeem uiteindelijk bij aan de preservering van de planeet als thuisbasis voor de exploratie van de kosmos? Zonder goede antwoorden op deze drie vragen zal iedere poging tot duurzame verbetering ten prooi vallen aan de menselijke natuur. Homo sapiens heeft namelijk in haar 300.000 jarige bestaan nog nooit in harmonie met haar omgeving geleefd (Harrari, 2019. Bregman 2013).

Meer weten?

<https://www.managementboek.nl/boek/9789083207742/de-mens-als-grens-bart-flos>

'De mens als grens – Over de onbuigzame barrières van ons bestaan' heeft ook een website:

<https://www.demensalsgrens.nl>